

Med najdenimi napisi zasluži največjo pozornost nad 150 vrst dolgo pismo, ki ga je Anam, peti Sinkašidov naslednik, pisal babilonskemu kralju Sinmuballitu. Pismo nam kaže, kakšni so bili medsebojni odnošaji med dvema prijateljskima državama v času neposredno pred Hammurabijem. Mesti Uruk in Babilon sta prijateljsko povezani (»sta ena hiša«), odkar se je Sinkašid oženil s hčerjo babilonskega kralja Sumulaila (1816—1781), ki se je imenovala Šallurtum. Kralji v Uruku so po tej ženitvi večkrat zaprosili babilonskega kralja, da jim je poslal vojaško pomoč (od 1000 do 10 000 mož) za varstvo njihove samostojnosti. Tak vojaški kontingent je navadno ostal v Uruku nekaj let in bil nameščen v sredini mesta. Tako je tudi Sinmuballit poslal Anamu vojaško pomoč. Iz nam neznanega razloga Anam ni dovolil, da bi se babilonski zavzniki utaborili v mestu, ampak jih je nastanil pred mestnim obzidjem. Užaljeni babilonski kontingent je nato odšel, Sinmuballit pa je zelo očitno kazal svojo nevoljo. Anam v pismu skuša nekako vse pojasniti in apelira na dosedanje dobre odnošaje med Babilonom in Urukom. Svoje popolno zaupanje do Sinmuballita izraža z besedami, da Anamova »glava počiva v njegovem (Sinmuballitovem) naročju«.

Pismo je zanimivo tudi v formalnem pogledu, ker kaže, kakšen je bil diplomatski pisemski slog v Hammurabijevem času.

A. Falkenstein je dodal svojemu bogatemu poročilu tudi izredno lepe reprodukcije arhaičnih tekstov (Uruk IV a in III) zgodnjega sumerskega votivnega napisa in najbolj zanimivih starobabilonskih dokumentov. Pravni zgodovinar mu je za naglo obdelavo zanimivih novih tekstov zares hvaležen.

V. Korošec

Hermann Junker: Die Geisteshaltung der Ägypter in der Frühzeit (Österr. Akademie der Wissenschaften, Philos.-hist. Klasse, Sitzungsberichte, 237 Band, 1. Abh.) Dunaj (H. Böhlau) 1961, mali 8°, 148 str.

Nedavno umrli genialni egiptolog H. Junker (1877—1962) je ob svoji smrti zapustil kot svoje življenjsko delo preko sto publikacij, med katerimi je tudi 12 knjig obsegajoča publikacija »Giza« (1929—1955) o izkopavanjih v vasi Gizeh. To delo imenujejo pravo kulturno zgodovino stare dobe (ca. 2850—2050) v deželi faraonov. Promoviral je v Berlinu kot egiptolog, l. 1907 se je habilitiral na Dunaju, prevzel tam stolico za egiptologijo, bil profesor od 1909 dalje, l. 1929 postal profesor na univerzi v Kairu, na Dunaju pa ostal honorarni profesor do l. 1938 in zopet od 1948—1953. Zaslovel je po izkopavanjih, najprej v Nubiji (1908—1911, in 1912—1929, s prekinitvijo med prvo svetovno vojno). Zlasti pa je presenetil javnost, ko je odkril prazgodovinsko naselbino Merimde, v zapadni Nilovi delti; ta izkopavanja je vršil po naročilu avstrijske in švedske akademije. (Podatke povzemam po nekrologu G. Thausing v Archiv für Orientforschung, XX, 1963, str. 301 s.)

Studijo z gornjim naslovom je predložil na seji filozofsko-historičnega razreda avstrijske akademije dne 24. junija 1960. — Najbrž je bil to labodji spev zaslužnega egiptologa.

V uvodu ugotavlja, da je za pravilno vrednotenje najstarejše kulture Egipta treba poznati miselnost starih Egipčanov. Opoška splošno razširjenemu mnenju, ki strmi nad njihovo napredno civilizacijo in visoko stopnjo njihove

umetnosti, hkrati pa jim odreka sposobnost za logično mišljenje. Po Junkerjevem mnenju že v stari državi Egipčanom ni bilo tuje filozofsko razmišljanje in znanstveno raziskovanje, čeprav je res, da so ostali daleč od velikih filozofskih dosežkov starih Grkov (str. 5).

V svojih izvajanjih zavzema J. kritično stališče do raznih mnenj, ki so se pojavila v slovstvu, tako da preko arheoloških dognanj posega na filozofsko, etnološko, teološko (monoteizem in politeizem v Egiptu) področje.

Od treh delov, na katere je J. razdelil svoj spis, prvi del obravnava teorije o mišljenju primitivnih ljudstev. V treh odstavkih se bavi s predlogičnim mišljenjem, z mitičnim (12—25) ter magičnim (25—36). Nato vzporeja z egipčanskim mišljenje starega vzhoda in starih Grkov (37—39) ter obravnava činitelje, ki so vplivali na razvoj, napredek in nazadovanje mišljenja v Egiptu. — Drugi del se bavi z »nasprotji«, ki se kažejo v mišljenju Egipčanov (49—54). Najbolj zanimivo in bogato je tretje poglavje o nastajanju egiptovske kulture. Pričenja z datiranjem najstarejših egiptovskih kulturnih žarišč, jih vzporeja s sosedi, zlasti s Palestino in skuša določiti nosilce teh predzgodovinskih kultur. Naslednji trije odstavki razpravljajo o najstarejšem egipčanskem verstvu in zanimajo zlasti primerjalnega veroslovca in etnologa.

Z minuciozno skrbnostjo je pokojni Junker obdelal vse doslej v poštevh prihajajoče arheološke in poznejše pisane vire, da je neegiptologu vsaj nekoliko olajšal spoznavanje in razumevanje miselnosti starih Egipčanov.

V. Korošec

Wörterbuch der Mythologie. Herausgegeben von **H. W. Haussig**, I. Abteilung: Die alten Kulturvölker: Teil I: Vorderer Orient, 1.—4. Lieferung, 567 strani, 10 plošč; Teil II: Das alte Europa, 5. Lieferung (se bo nadaljevala). Stuttgart (založba Ernst Klett), 1961 ss. 8°.

Potrebnost izdaje mitološkega slovarja utemeljuje založba s tremi razlogi: Miti so zgodnje oblike, v katerih se pojavlja človeška zavest, zlasti verska. Dalje odkrivajo, kako so se ljudje zgodaj duhovno spoprijemali s prirodnimi silami; tudi prvi začetki znanstvenih prizadevanj so povezani z miti. Končno so miti najstarejša oblika, v kateri se je ohranilo mnogo drobcev zgodovinskih spominov.

Novi mitološki slovar hoče podati pregled mitologij vseh narodov sveta. Prvi oddelek naj zajame stare kulturne narode, drugi oddelek, ki se šele pripravlja, pa primitivne narode.

Prvi oddelek bo predvidoma razdeljen na pet delov. V prvem delu, ki obsega štiri sešitke, je obravnavan Stari vzhod (str. 1—567). Snov je razvrščena po posameznih kulturnih območjih. Dieter O. Edzard (München) obravnava mitologijo Mezopotamije, t. j. Sumercev in Akadijcev (= Babiloncev in Asircev) (139 strani s 4 stranmi slik); Einar von Schuler (Berlin) je obdelal Malo Azijo, t. j. Hetite in Hurite (75 str., 4 tabele); M. H. Pope (Yala) in W. Rollig (Münster) obravnavata Sirijo (Ugarit in Feničane) (96 str., 8. tabel), Wolfgang Helck (Hamburg) stare Egipčane (94 str., 8 tabel), Maria Höfner (Tübingen) arabski kulturni svet in sicer ločeno za Severno in Osrednjo Arabijo v predislamski dobi (dodatke iz grških in rimskih virov je prispeval Eberhard Merkel) (75 str.) in posebej za Južno Arabijo (70 str., 4 tabele). Ista avtorica je obdelala tudi Semite Etiopije (15 str.).